

10 LLIÇONS IMPERDIBLES D'UNA PANDÈMIA

- 1. La Salut Pública no pot ser anecdòtica.** El sistema de vigilància epidemiològica ha d'estar correctament finançat i dotat de personal suficient. Cal promoure la recerca en aquest àmbit i incorporar els experts en l'elaboració de programes i plans de salut, i en el disseny de les infraestructures sanitàries.
- 2. Retallar en sanitat té conseqüències immediates i futures.** Els efectes d'una dècada de retallades també han estat evidents en la gestió de la pandèmia: equipaments obsolets i insuficients, i, sobretot, un dèficit alarmant de personal. El pressupost sanitari mai es pot encongir. Per sortir del pou i fer front als reptes i necessitats del sistema de salut és necessari un pressupost no inferior als 15.000 milions d'euros anuals.
- 3. Els equips de protecció individual (EPI) no són un protocol, sinó una obligatorietat.** Cal assegurar la qualitat dels materials, la xarxa de provisió i l'estoc suficient als centres de salut.
- 4. Les retallades i la pandèmia ha esquerdat la salut física i mental dels professionals amb càrregues de treball perniciosos i extenuants.** Més del 70% dels facultatius presenta símptomes d'esgotament professional (*burnout*) i les baixes per estrès i ansietat dupliquen les que es produïen abans de la pandèmia. L'única sortida per reduir aquesta sobrecàrrega és l'increment de les plantilles i la millora de les condicions de treball.
- 5. L'atenció primària està enfonsada i s'ha de reconstruir.** Professionals que ja han superat tots els límits i que, a més, reben l'impacte de la fatiga i malestar de la població amb un increment de la tensió i les agressions a les consultes. Falten més de 800 metges de família que hi eren abans de les retallades. La contractació d'aquest personal és una necessitat imperiosa. A més, cal desburocratitzar les tasques assistencials. Per aconseguir tot això, el pressupost de l'atenció primària ha de representar el 25% del total de Salut, tal com recomanen l'OMS, les societats científiques i els experts internacionals, i no el 17% actual.
- 6. Les condicions laborals i retributives de la sanitat pública estan fora de mercat, perquè ja no hi ha fronteres ni barreres.** En comparació amb els països del nostre entorn, es pot afirmar que l'exercici de la professió mèdica a Catalunya i al conjunt de l'Estat és precari. No és cap sorpresa que el 57% dels MIR planegin marxar ni que les Administracions es trobin amb enormes dificultats per contractar nous professionals. El sistema públic no és atractiu ni motivador i el talent mèdic fuig.
- 7. La millora de les condicions laborals dels sanitaris també repercutirà en l'accessibilitat i la qualitat de la sanitat pública.** No serà possible retornar al moment anterior a la pandèmia si no es retorna al moment anterior a les retallades. No es podrà demanar la recuperació de l'activitat endarrerida per la via d'un altre sobre esforç dels professionals, esgotats i indignats. Fer-ho comportaria trencar la pau social i obrir un nou període de conflictitat laboral.

- 8. La població catalana amb pòlisses de salut privada ha passat del 25%, l'any 2010, al 32% , l'any 2021, com a conseqüència de les retallades, la pandèmia i l'experiència d'empitjorament de l'atenció que perceben els pacients.** Si la sanitat pública segueix infrafinançada, seguirà creixent la contractació d'assegurances i la demanda de professionals de la sanitat privada cada vegada serà major. Si les condicions laborals i retributives que s'hi ofereixen també són més interessants, es produirà un trasbals de facultatius, especialment dels més joves que trobaran una sortida laboral més digna al sector privat.
- 9. El relleu generacional dels facultatius és altament preocupant.** En els propers cinc anys, el 20% dels metges en actiu es jubilaran, i superarà el 40% d'aquí a 10 anys. No s'està planificant el recanvi i la falta de professionals d'algunes especialitats ja és alarmant. El canvi ha de començar per millorar substancialment les condicions laborals i retributives, i preveure convocatòries d'ofertes d'ocupació pública ininterrompudes com a mínim durant els propers 10 anys. A més, cal planificar amb rigor l'oferta de places MIR, atenent a les necessitats d'especialitats del sistema.
- 10. La pandèmia només ha portat una cosa positiva: la revalorització de la sanitat pública.** Dels aplaudiments inicials als agraïments de les milers de persones que han requerit durant aquests mesos els serveis dels centres sanitaris. La salut i la sanitat s'han reafirmat com la primera de les prioritats i els responsables polítics han d'actuar en conseqüència i respondre al clam social que demanda més inversió sanitària i millor tracte als professionals.